

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
Educational Risk Management of School Administrators Age under
to the Phatthalung Primary Educational Service Area office 2

หามิ๊ะ สงเดช¹ อริสรา บุญรัตน์²

Hamida Songdet, Arisra Bunrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาศึกษา 3) และรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 275 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .925 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีอิสระ และการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, S.D.=.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ 2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มี

Received: 2023-03-26 Revised: 2023-06-29 Accepted: 2023-07-03

¹ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: dadasongdet@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: arisa@hu.ac.th

ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักภาวะผู้นำที่จะนำพาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้คนในองค์กรรู้สึกว่าเขาเองมีความสำคัญต่อองค์กรและพร้อมที่จะช่วยกันดำเนินงานตามกลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่วางไว้ ด้านการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในความเสี่ยงเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รวมถึงเอกสารด้านงบประมาณต่างๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารความเสี่ยง; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research is survey research which aims to study and compare educational risk management of school administrators as perceived by teachers under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, classified by level of education, working experience and the size of the school. First, determine the sample size by using the table of Krejcie and Morgan with 275 respondents as a sample group. Next, using a clustering method according to the size of the school and then randomly sample each location study by using Simple Random Sampling Method with a Non-return Labeling Method. The tool used as a 5-level rating scale with Cronbach's Alpha (0.925). The statistics used for data analysis were mean Standard deviation, t-test and F-test. The research findings included: 1.Educational Risk management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2 in the overall and financial aspect is at a high level. 2 Comparison of risk management levels of school administrators classified by level of education, work experience and the size of the school found that work experience, in overall opinions, are significantly different at the level of .05. The size of the school, in the overall opinions, are significantly different at the level of .001. There are no differences in the overall and financial aspect in terms of education level. 3.Risk management guidelines for school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, First, administrators should allow personnel from all departments to participate in the preparation of strategic plans.

Second, systematically follow up on the operation of the work and check the results of expenditures according to the pre-planned financial budget. And lastly, personnel should be encouraged to have ample knowledge and understanding of the laws and regulations that governs their area of work.

Keywords: Risk Management; School Administrators

บทนำ (Introduction)

การบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารงาน หน่วยงานภาครัฐต้องคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นของการบริหารความเสี่ยงภาครัฐ คือ เพื่อให้การบริหารจัดการภาครัฐเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าหมายสำคัญ คือ เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (สถาบันการพลศึกษา, 2561) อีกทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยยึดหลักการ การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ทั้งทางด้านวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงาน บุคคลและการบริหารทั่วไปเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาที่จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ทั้งนี้ สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญที่สุด ในอันที่จะทำหน้าที่สร้างและพัฒนา “คน” ให้ เป็น “มนุษย์” ที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขด้วยการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน จึงเป็นบทบาทที่ท้าทายของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันที่ต้องมีวิธีการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาตามที่สังคมคาดหวัง การจัดการศึกษาทุกระดับทุกพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ แต่ทว่าองค์กรทางการศึกษารวมทั้งองค์กรต่างๆ ล้วนแต่มีความเสี่ยง ซึ่งก็คือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงรุกที่เน้นการเตรียมความพร้อมรับมือเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และส่งผลกระทบต่อความสามารถในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งหากเราสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี มีการกำกับดูแลและควบคุมกระบวนการทำงาน

ภายในที่ดีสามารถควบคุมให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่เหมาะสมหรือยอมรับความเสี่ยงได้ ภายใต้การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่าสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาส หรือความได้เปรียบที่มีเพื่อการเติบโตก้าวหน้าของหน่วยงาน รวมถึงสามารถลดความสูญเสีย ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้กับหน่วยงานได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560) ดังนั้นผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตลอดจนการมีกลยุทธ์เพื่อให้ทันและเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อันก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมทางการบริหาร และต้องมีวิธีการที่จะเตรียมรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้นที่อาจจะเกิดขึ้น การบริหารความเสี่ยงอย่างถูกต้องจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของส่วนราชการและทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเลือกทิศทางหรือการเคลื่อนไหวทางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงอันเป็นที่ยอมรับได้

โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหลายประการ ดังนี้ 1) นักเรียนออกกลางคัน เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน นักเรียนต้องช่วยผู้ปกครองในการหาเลี้ยงชีพ มีปัญหาด้านครอบครัว พ่อแม่แยกทางกันต้องอาศัยอยู่กับตายายหรือปู่ย่า มีปัญหาในการปรับตัว และอพยพตามผู้ปกครองพ่อแม่ย้ายถิ่นฐานไปต่างจังหวัด 2) ข้าราชการครูยื่นคำร้องขอย้ายเป็นจำนวน มากแต่ไม่ตรงวิชาเอกที่สถานศึกษาต้องการ สถานศึกษาขนาดเล็กไม่มีผู้ยื่นคำร้องลงย้ายในตำแหน่งว่าง 3) โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดมีอัตรากำลังครูต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งบุคลากรไม่ยินยอมให้เกลี้ยอัตรากำลังจากโรงเรียนเกินเกณฑ์ไปยังโรงเรียนที่มีอัตรากำลังต่ำกว่าเกณฑ์ เนื่องจากไม่สะดวกในการไปปฏิบัติหน้าที่ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติตามเป้าหมายที่กำหนดได้แก่ ผู้เรียนทุกระดับมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการทดสอบระดับชาติสูงกว่าร้อยละ 50 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดจำนวน 9 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านค่าเฉลี่ยร้อยละ 50 ซึ่งมีโรงเรียนจำนวน 105 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.75 ยังไม่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพด้านการศึกษาที่มาจากการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, 2565)

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน สามารถเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนครู 955 คน จากประชากรครูในโรงเรียน 114 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 275 คน โดยกำหนดตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามขอบข่ายเนื้อหาการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดของกระทรวง ศึกษาธิการ (2560, น.48) จำนวน 42 ข้อ จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ จำนวน 11 ข้อ
2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน จำนวน 11 ข้อ
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน จำนวน 10 ข้อ
4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบค่า (F-test)
5. รวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 275)

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.09	.42	มาก
2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน	4.11	.50	มาก
3 ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.10	.52	มาก
4 ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.15	.46	มาก
รวม	4.11	.38	มาก

จากตารางที่ 3 การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(=4.15, S.D.=.46) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X}$ =4.11, S.D.=.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=.42)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

ระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ และด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเงินไม่แตกต่างกัน

ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ประกอบด้วย ดังนี้

3.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

ผู้บริหารควรมีการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการระบุความต้องการ บริการ และผลผลิต โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา รองลงมา คือ ควรให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร และน้อยที่สุด คือ ควรกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ ดำเนินงานการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ อัตรากำลังและระยะเวลา ดำเนินงานอย่างชัดเจน

3.2 ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

ผู้บริหารควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสม รองลงมา คือ ควรมีการกำหนดวิธีการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรสามารถส่งข้อเรียกร้องหรือข้อแนะนำให้กับฝ่ายบริหารได้ และน้อยที่สุด คือ ควรมีการยกย่องหรือให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

3.3 ความเสี่ยงด้านการเงิน

ผู้บริหารควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ภายในวงเงินเก็บรักษา รองลงมา คือ ควรมีการควบคุมให้ดำเนินการออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้งที่ได้รับเงิน และน้อยที่สุด คือ ควรมี การควบคุมให้การเบิกใช้ และส่งคืนพัสดุในแต่ละครั้งให้มีการลงนามไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

3.4 ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและข้อบังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรม รองลงมาคือ ควรมีการกำหนดมาตรการที่ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ มาตรฐานและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และน้อยที่สุดคือ ควรมีการแจ้งให้ทราบถึงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และมาตรฐานที่สำคัญที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัย เรื่อง การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง จึงได้จัดทำนโยบายและมีการกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการจัดทำการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับสถานศึกษา ตลอดจนการนำรูปแบบวิธีการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดจากความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับแผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง โดยมีการกำหนดนโยบาย แนวทาง และกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 39 “ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด” โดยกระทรวงการคลังได้แจ้งแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร เพื่อเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้ เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานและลดผลกระทบต่อการดำเนินงาน สามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และสามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่ได้รับผิดชอบ ดังที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2560, น. 1-2) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นกระบวนการมุ่งเน้นความสำคัญหรือชี้ให้เห็นความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เป็นการเตรียมองค์กรล่วงหน้าอย่างมีเหตุมีผล มีหลักการ เพื่อวางแผนป้องกัน หลีกเลี่ยง หรือลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพอรัฐแสงนวล (2563) ได้สรุปความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การวางแผนกระบวนการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในองค์กร โดยกำหนดแนวทางกระบวนการดำเนินงาน ควบคุมหรือป้องกันได้ ตรวจสอบและประเมินผล โดยมีแผนรองรับให้เกิดความเสี่ยงน้อยลงและความพยายามหาหนทางการบริหาร เพื่อ ให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและมีแนวทางการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของส่วนราชการเป็นความสามารถในการปรับใช้กระบวนการทัศน์เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง เหตุการณ์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการและการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการรายงานและติดตามผล เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับมากไปน้อย คือ ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงินและด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบ กฎหมายและระเบียบวินัย ทำให้ครูและบุคลากรรับรู้การเปลี่ยนแปลง กฎระเบียบ มาตรการ ข้อกำหนดจากต้นสังกัด และหน่วยงาน ต้นสังกัดให้การสนับสนุนการฝึกอบรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางเดียวกันภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของกรณีการ ศิริรัตน์ (2563) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ รองลงมา คือ ด้านการเงิน ด้านการกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ สายใหม่ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ความเสี่ยงด้าน การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการเงิน

1.2 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ให้ความสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนเป็นสำคัญ จึงได้ทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการแบ่งเบาภาระงานครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการสนับสนุนครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้ารับอบรมพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาบริหารด้วยความยืดหยุ่นตามสภาพความเป็นจริงตามความพร้อมของสถานการณ์ และกำหนดมาตรการนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ดังที่กระทรวงสาธารณสุข (2563) ให้ความหมายว่า ความเสี่ยงด้านการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากระบบงานภายในขององค์กร กระบวนการ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ใช้บุคลากร ความเพียงพอของข้อมูลส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับนันทนิตย์ ท่าโพธิ์ (2556) กล่าวว่า กระบวนการบริหารความเสี่ยงต้องทำเป็นขั้นตอน และทำอย่างต่อเนื่องไม่สามารถข้ามขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งได้ ต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จะรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยงในส่วนใดและกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ รวมทั้งมีการติดตามผลการควบคุม ควบคุมเสี่ยง เช่น การติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้ง และต้องสามารถยืดหยุ่นได้ทันทีที่เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น สอดคล้องกับธ สุนทรายุทธ (2550) การบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายในหน่วยงาน ผู้บริหารจะต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกคนทำเป็น ประจำและทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบมีรูปแบบที่ชัดเจน หลักการบริหารความเสี่ยง จะต้องมีการทำแผนปฏิบัติการดำเนินงาน สามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรัตน์ (2562) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ได้บังคับบัญชา มีความชัดเจนในเรื่องการบริหารการเงินเป็นหลัก มีการวางแผนการบริหารการเงินที่รัดกุม มีการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุและคุณภาพของพัสดุ และนำเงินที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตรงกับวัตถุประสงค์ของงบประมาณที่ได้รับ เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ในสภาพความเป็นจริง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาระต้องใช้จ่ายงบประมาณในการบริหารจัดการที่หลายหลาย อาจทำให้การบริหารด้านการเงินไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงบประมาณที่ได้รับจากราชการ ตามที่กระทรวงสาธารณสุข (2563) ให้ความหมายว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพและไม่ทันต่อสถานการณ์หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัด ทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณและการเงินดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขะมุขี เรืองอ่อน (2561) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เพชรนุ้ม (2563) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัย พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถในการบริหารตามนโยบายที่กำหนด ผู้บริหารใช้ความยืดหยุ่น มี การติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับธรร สุนทรายุทธ (2550) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายในหน่วยงาน ซึ่งต้องถือว่าเป็นกิจกรรมของทุกคนในองค์กร ผู้บริหารจะต้องสร้างความเข้าใจให้ทุกคนตระหนักถึงภัยวิกฤต ความเสี่ยง ทุกคนต้องทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีรูปแบบที่ชัดเจน หลักการบริหารความเสี่ยงจะต้องมี การวางแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) การปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงาน และระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอานีฟา หนูหนูด (2561) ได้ศึกษา การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ผล การวิจัย พบว่า ระดับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร

สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา อภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนก ตามระดับการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีหลักการและแนวคิด มีความรู้ ความชำนาญในปัญหาและอุปสรรคจากประสบการณ์ที่ผ่านมา แตกต่างจากครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่งผลให้แสดงออกทางความคิดทางความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา 2542) ได้บัญญัติความหมายการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญแก้ว จันทรรัตน์ (2562) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนก ตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ และด้านการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากย่อมมีความชำนาญ มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้แสดงออกทางความคิดทางความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีความแตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ดังที่บุษยมาศ แสงเงิน (2563) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการที่ได้เริ่มต้นทำงาน ระหว่างการทำงาน ย่อมมีปัญหา อุปสรรคให้คนทำงานได้รับและเกิดการแก้ไข ตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาจเกิดได้จากมีสภาพการณ์ของการคิดวิเคราะห์พิจารณาในเหตุการณ์สถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้การทำงานนั้นสำเร็จได้ การที่ได้แก้ไขปัญหามาในสถานการณ์นั้น ๆ แล้ว ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ของการทำงาน ณ เวลานั้น เหตุการณ์นั้นได้ และเป็นประสบการณ์ที่สามารถนำประสบการณ์นั้นไปใช้ได้กับการทำงานที่เกิดปัญหา ณ อีกช่วงเวลาหนึ่งได้อาจได้จากการนำความรู้จากประสบการณ์ในการศึกษามาปรับ ประยุกต์ใช้ให้การทำงานประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาณีฬา หนูหนู (2561) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหาร สถาน ศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมองว่าขนาดสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถาน ศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์น้อยกว่า จึงทำให้การแสดงออกทางความคิดคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ภูวนาถ แก้วสุวรรณ (2557) กล่าวว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกันการบริหารงาน งบประมาณต่างๆ ก็แตกต่างกัน ทำให้ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน หรือเพราะครูได้รับแนวคิด หลักการ กระบวนการ บริหาร ตามนโยบายและเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกำหนดเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อพัฒนาและจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริงและเป็นความรู้ที่ถาวร แต่ด้วยบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมาก ทำให้ได้รับงบประมาณที่จัดสรรลงมามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถดำเนินการขับเคลื่อนด้านนโยบายได้เด่นชัดกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงทำให้ทัศนะของครูที่สังกัดในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนะต่อผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ศิริรัตน์ (2563) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เพชรนุ้ม (2563, น.3) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ด้านกลยุทธ์ ควรมีการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการระบุ ความต้องการบริการและผลผลิต โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา ด้านการเงิน ควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ภายใต้เงินเก็บรักษา ด้านการดำเนินงาน ควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสม และด้านด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและข้อ บังคับอย่างชัดเจนและเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายผล ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักภาวะผู้นำที่จะนำพาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้คนในองค์กรรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญต่อองค์กรและพร้อมที่จะช่วยกันดำเนินงานตามกลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่วางไว้

2. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในความเสี่ยงเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รวมถึงเอกสารด้านงบประมาณต่างๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบ

3. จากผลการวิจัย พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ด้านกลยุทธ์และด้านกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นแตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากย่อมมีความชำนาญมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย จึงควรจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อ เปรียบเทียบผลงานวิจัยที่ได้มาเสนอแนะ เพื่อให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากขึ้น
2. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งในการวิจัยสำรวจครั้งต่อไป ควรเพิ่มการ สัมภาษณ์เชิงคุณภาพ เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึกที่แบบสอบถามทั่วไปไม่สามารถเก็บข้อมูลได้
3. ควรศึกษาความเสี่ยงในด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณิการ์ ศิริรัตน์. (2563). *การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แผนบริหารความเสี่ยงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.*
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.*
- ขวัญแก้ว จันทรัตน์. (2562). *การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ธ สุนทรายุทธ. (2550). *การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุล การพิมพ์ จำกัด.*
- ธัญรัตน์ สายใหม่. (2560). *การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัด ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี.*
- นันทินิตย์ท่าโพธิ์. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.*
- บุษยมาศ แสงเงิน. (2563). *ประสบการณ์ (Experience). สืบค้น 20 ธันวาคม 2564, จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/687559>.*

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545, 2553).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาลาดพร้าว.

พอรัฐ แสงนวล. (2563). การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยม ศึกษาเขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภูวนาถ แก้วสุวรรณ. (2557). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนละงูพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สถาบันการพลศึกษา. (2561). คู่มือการบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพฯ: กองตรวจสอบภายใน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สุขะมุข เรืองอ่อน. (2561). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจภาคใต้ ของประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 8 (3), 131 – 143.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เขต 2. สืบค้น 5 สิงหาคม 2565, จาก <http://data.phatthalung2.go.th>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง. (2565). แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. พัทลุง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.). (2552). คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำหรับส่วนราชการระดับกรม. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.

อานีฟา หนูหนู. (2561). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เอกลักษณ์ ป้องกัน. (2560). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.